

Összeadó: KNEŽI MURIT

Összeadás ideje: 1973.

TART.: FEDEI FARAGÁS

2 lap

Földrajzi mutató: MAGYBÁJOM  
Bakonyfalva; XV, A, 1,

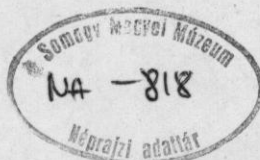
PAPÍRIPARI VÁLLALAT



KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖNYV

ATUVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2247-ES TETELE ALÓL



1973. ápr. 10

V/13/54

Adatközlő: Lantos Pál és felesége, Benkő Mária.

Lantos Pál csejgrádi születésű, 1932-ben vette feleségül Csányi Erzsébet, kisbajomi szegényparaszt asszonyt, aki akkor elvált volt. A kisbajomi építkezésre való adatait apósától tanulta.

Puterek Ferenc helybéli bognár, jelenleg Tsz bognár készít még ma is fejfákat, de előbb csaknem minden pógárember készített. Én is megam faragtam ipannak és a feleségének. Kinagyoltam, a felső gömbölyületit úgy készítettem, hogy ráraktam egy fazekat /nyilván lapos fenekűt/ és körülletit megrajzoltam, s annak mentén faragtam le.

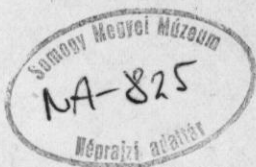
Két napba is belekerül egy fejfa elkészítése, babra munka. Nem is szívesen vállalja a bognár.

Egyforma fejfája volt embernek, asszonynak, gyerekeknek. Nem is volt külön temetőrész a gyerekeknek. Egy helyre temetkeznek a reformátusok és katolikusok. A régi temető - a legrégibb itt volt a Temető utca /ma Zrínyi u/ végén. Ott most csak egy papnak a sírköve látszik. A ma is meglévő régi temető itt van a Temető utcán is meg a pásztorháznál /ma raktár/ is túl, a cigányok telepe mellett. Ott van eltemetve a feleségem, ipam és napam egymás mellé. Nem csináltak itt gadart, mert nagyon homokos a talaj és beomlik, de egymás mellé temetik a házaspárokat, sokszor melléjük a gyereket is vagy lányukat.

/Három fejfa is van egészen közel egymáshoz több esetben is széles ágyással, a temető valóban annyira homokos, hogy még a növényzet is nehezen köti meg. A fejfák többsége gömbölyű tetejű. Elején felül stélesebben van kiképezve és menetelesen fogazással díszítve 1-3 sorban. Alatta a felírás, nők esetében rendszerint az asszony és lánynevek is. Régebbi fejfák felirata olvashatatlan. Sokak a betűket vörös földfestéssel vagy más festéssel bekenni, hogy olvashatóbb legyen, de ezt rendszerint kimossa az eső. /Az új temető a kutasi ut mellett van, de ott már rendszerint csak sírkövek vannak.



2247



N a g y b a j o m, 1973 április.

A.: Beck Gergely István 72 éves, ref. ács, Óslakós

Gy.: Knézy

Fejfa faragás

Beck Gergely István, ács a mestersége, Tsz-ben az ácsbrigádban dolgozott, nyugdíjas, 72 éves, református, Óslakós.

Fejfafaragást Bálint Istvántól, nagybátyjától tanulta.

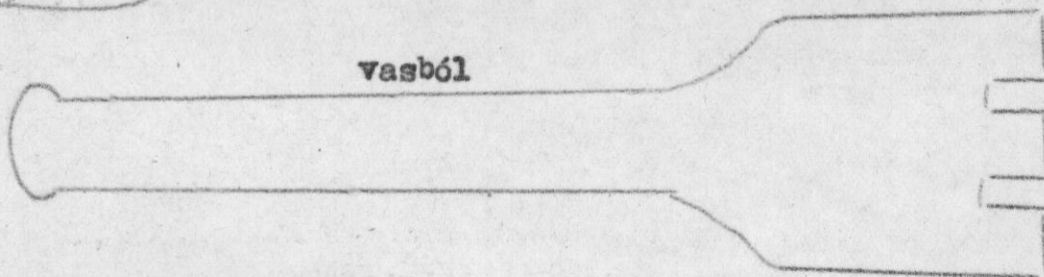
"Mikor kiszabadultam az iskolából, akkor eljártam hozzá és fej-szenyőlet, kaszanyelet, csinnyában kereket t<sup>a</sup>paltam, később kocsit is csináltam.

A fejfa készítéséhez legalább négy éve száradó fa kell - legjobb agáca, tölgyfa."

A hozzá való szárszámok:

Nagyfejsze,	bárd
⋮	⋮
legnagyobb	kisebb

Névvágó és cifraló  
fa



-> eredeti méret

Régi és újabb típusu collstok /a régin coll is van és cm-es beosztás/  
Gyaluk kétféle vagy háromféle

Fűrész - közönséges

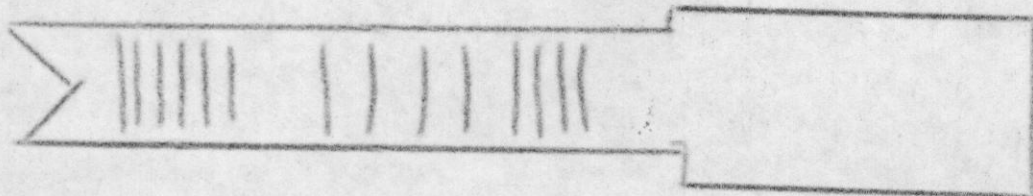
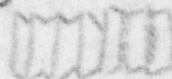
Ácskapocs - a rögzítéshez

Vinklivas

sokan vinklivassal csinálják és nagy széles bötükkel."

A név felírásánál van aki a lánkori nevét is kéri, van aki asszony-nevét is. Szabásra kértek egyet, mind megnézték halottak napján, akik a temetőbe voltak. Gyerekeknek nem csináltak másfélét, csak mint a felnőtteké olyat. Gadart nem szokás ázni, könnyen leszakad a föld, mert homokos.

Mikor kinyújtam a fát, akkor kigyelölöm a kaplit és a cifrát. Felül jön a csipke, aztán a 4 sort a köskönyebb collstokkal húzok cifrának, 3 sort a szélesebbel, kaplinak, 4-sor köskönyebb, stb.



egyik oldalán van a név a szélesebb collstokkal mérni a betűket. Mások a vinklivel mérik ki, de akkor csunya nagy a betű." /Szokott régi zsuppos házak, fatalpas házak, de újabb házak építésénél tetővázat készíteni, zsuppoláshoz is ért./